

PEDAGOGIK MAHORATNING ZAMONAVIY TALABLARI VA PEDAGOGNING KASBIY KOMPETENTLIGI

Almardonova Sevinch ANVAR QIZI

Termiz Iqtisodiyit va Servis Universiteti

6.24 guruh talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim jarayonida pedagog shaxsiga qo'yilayotgan talablar, pedagogik mahoratning asosiy tarkibiy qismlari, kasbiy kompetentlikni shakllantirish omillari va o'qituvchining innovatsion faoliyati yoritilgan. Maqola pedagoglar uchun metodik tavsiyalar va amaliy yondashuvlarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: Pedagog, kompetentlik, pedagogik mahorat, innovatsion texnologiyalar, ta'lim sifati, metodik yondashuv.

Kirish

Globalashuv, raqamli transformatsiya va axborot texnologiyalarining shiddat bilan rivojlanishi ta'lim tizimiga jiddiy o'zgarishlarni olib kirmoqda. Ta'limning asosiy maqsadi — jamiyatning iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy taraqqiyotiga mos ravishda, yuqori malakali, kreativ fikrlaydigan, raqamli ko'nikmalarga ega barkamol shaxsni tarbiyalashdir. Bunday shaxsni shakllantirishda pedagog shaxsi, uning mahorati, kasbiy kompetentligi hal qiluvchi omildir.

Zamonaviy o'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki motivator, murabbiy, kommunikator, psixolog, innovator va menedjer vazifalarini ham bajaradi. Shu sababli pedagogik mahorat masalasi bugungi ta'limda alohida dolzarblik kasb etmoqda.

Pedagogik mahoratning nazariy asoslari

Pedagogik mahoratning ta'rifi

Pedagogik mahorat – o‘qituvchining ta’lim-tarbiya jarayonini samarali boshqarish uchun zarur bo‘lgan bilimlar, ko‘nikmalar, malakalar, psixologik-pedagogik yondashuvlar majmuidir.

U quyidagi asosiy komponentlardan iborat:

1. Pedagogik bilimlar – ta’lim nazariyasi, metodlar, tarbiya tamoyillari.
2. Amaliy ko‘nikmalar – dars o‘tish, baholash, o‘quvchilar bilan muloqot qilish.
3. Shaxsiy sifatlardagi yuksaklik – nutq madaniyati, sabr-toqat, liderlik, mas’uliyat.
4. Innovatsion yondashuvlar – texnologik vositalardan foydalanish, yangilik yaratish.

Pedagogik mahoratning ahamiyati

Pedagogik mahoratning yuqori bo‘lishi:

O‘quvchilarda ta’limga qiziqish uyg‘otadi,

O‘qish motivatsiyasini oshiradi,

Sinfda sog‘lom psixologik muhit yaratadi,

O‘quv natijalarini sezilarli darajada oshiradi,

Ta’limning sifat ko‘rsatkichlarini yaxshilaydi.

Pedagogning kasbiy kompetentligi

Kasbiy kompetentlik tushunchasi

Kasbiy kompetentlik — pedagogning o‘quv-tarbiya jarayonini to‘liq tashkil etish qobiliyati va tayyorgarligidir. U nafaqat bilimga, balki malaka, dunyoqarash, kommunikativ yondashuv va psixologik tayyorgarlikka ham bog‘liq.

Kasbiy kompetentlikning asosiy turlari

Pedagog kompetentligi quyidagi guruhlariga bo‘linadi:

Fan kompetentligi

O‘qituvchi o‘zi o‘qitayotgan fan bo‘yicha:

Chuqur nazariy bilimga ega bo‘lishi,

Fan yutuqlarini bilishi

Ilmiy izlanishlar, yangi konsepsiyalarni kuzatib borishi lozim.

Metodik kompetentlik

Pedagog quyidagilarni mukammal bilishi zarur:

Zamonaviy dars metodlari,

Interfaol texnologiyalar,

O‘quvchilarning yosh xususiyatiga mos metodik yondashuv.

Baholash mezonlari va tamoyillari.

Pedagogik-psixologik kompetentlik

O‘qituvchi:

Bolalar psixologiyasini,

Shaxs rivojlanishi bosqichlarini,

Motivatsion mexanizmlarni,
Muloqot va konfliktologiyani bilishi zarur.

Kommunikativ kompetentlik

Bu kompetentlik pedagogning:

Nutq madaniyati,

Tinglay olish qobiliyati,

Ota-onalar bilan hamkorligi,

Sinf rahbarligi faoliyatini belgilaydi.

Raqamli kompetentlik

XXI asr o'qituvchisi:

Onlayn resurslar,

Raqamli ta'lim platformalari,

Elektron baholash tizimlari,

Multimedia vositalaridan foydalanishni bilishi shart.

Pedagogning innovatsion faoliyati

Zamonaviy ta'lim innovatsiyalarsiz tasavvur etilmaydi. O'qituvchi:

STEAM ta'lim,

CLIL yondashuvi,

Raqamli simulyatorlar,

Onlayn laboratoriyalar,

Sun'iy intellekt vositalari,

Gamifikatsiya (o'yinlashtirish) kabi yangi metodlarni qo'llashi lozim.

Innovatsion texnologiyalarning afzalliklari

O'quv jarayonini qiziqarli qiladi.

O'quvchilarda kreativlikni rivojlantiradi.

Mustaqil izlanish imkonini kengaytiradi.

Baholashning shaffofligini oshiradi.

Individual ta'limga sharoit yaratadi.

Pedagogik mahoratni rivojlantirish omillari

O'z ustida ishlash

Pedagog muntazam ravishda:

Kitob o'qishi,

Ilmiy maqolalarni kuzatishi,

O'z darslarini tahlil qilishi,

Refleksiya yuritishi, zarur.

Malaka oshirish

Respublikamizda o'qituvchilar uchun:

Onlayn kurslar,

Seminarlar,

Malaka oshirish markazlari,

Metodik platformalar mavjud.

Tajriba almashish

Pedagoglar:

Ustoz-shogird an'anasi,

Ochiq darslar,

Konferensiyalar,

Metodik birlashma yig'ilishlari

Orqali tajriba almashadilar.

Pedagogik refleksiya

Darsdan so'ng savollar:

Mening darsim qanday o'tdi?

Qaysi joyda muvaffaqiyatga erishdim?

Nimalarni yaxshilashim kerak?

— Degan fikrlar o'qituvchi malakasining oshishiga yordam beradi.

—

Zamonaviy pedagog obrazining asosiy sifatlari

Zamonaviy pedagog quyidagi sifatlarni o'zida mujassam etishi kerak:

Yuqori madaniyatli

Innovatsion fikrli

Psixologik barqaror

Muloqotga ochiq

Adolatli va xolis

Texnologik savodli

Ijodkor va yangilikka intiluvchan

Ushbu sifatlar o'qituvchining jamiyat oldidagi obro'-e'tiborini oshiradi.

Xulosa

Pedagogik mahorat va kasbiy kompetentlik o'qituvchining professional rivojida asosiy omillardir. Ta'lim tizimining muvaffaqiyati bevosita pedagoglarga bog'liq. Shuning uchun zamonaviy pedagog doimo yangilikka ochiq, o'z ustida ishlaydigan, raqamli ko'nikmalarga ega, yuqori ma'naviyatli bo'lishi taqozo etiladi.

Barkamol avlodni tarbiyalash — katta mas'uliyat. Bu mas'uliyatni bajarishda o'qituvchining bilimdonligi, mahorati, yondashuvi hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim sohasiga oid farmon va qarorlari.
3. Hasanboev J. "Pedagogik mahorat asoslari".
4. Yo'ldoshev J., Xoliqov R. "Pedagogik texnologiya".
5. Ziyomuhammadov B. "Pedagogika nazariyasi".
6. G'ulomov A., "Yangi pedagogik texnologiyalar".
7. Xalqaro ta'lim forumi materiallari.